

Ønsker en debat om brugen af navnet Jahve

KD 20/9-1982

*Både fordele og ulemper ved at bruge denne form
i nyoversættelse af Det gamle Testamente*

Af
Kai Kjær-Hansen

I forbindelse med omtalen af Bibelselskabets nyoversættelse af Det gamle Testamente (KD 14.9) hedder det: »I nyoversættelsen af Samuels- og Kongebøgerne har oversætterne for øvrigt forsøgt sig med at anvende »Jahve« for Gud. Reaktionerne på prøveoversættelserne skal afgøre, om det bliver dette navn der skal anvendes i den oversættelse, som til sin tid skal autoriseres.«

Idet jeg går ud fra, at oversætterne har anvendt det — eller de — almindelige hebraiske ord for Gud og også oversat det med Gud, må den citerede passus forstås om det såkaldte tetragram, dvs. de fire hebraiske bogstaver JHWH, som i den nuværende autoriserede danske oversættelse er gengivet med HERREN, og som i nyoversættelserne er transskriberet med »Jahve«.

Da nyoversættelsen til sin

tid skal autoriseres og dermed også være den kristne menigheds Bibel som skal bruges ved gudstjenester såvel som til personligt studium og opbyggelse, og da man videre kan forvente, at gengivelsen med »Jahve« vil vække modsigelse og måske alene af den grund — med rette eller urette — bliver anklaget for, at et specielt religionshistorisk grundsyn hermed er listet ind i Bibelen, vil det være ønskeligt, om oversættergruppen eller Bibelselskabet allerede på nuværende tidspunkt trækker hovedlinjerne op for, hvorfor en transskription af JHWH-navnet er blevet foretrukket samt oplyser om de fordele, man har skønnet at anvendelsen af »Jahve« vil have. Selv om det er forbundet med vanskeligheder at give et indtryk af bevæggrundene for dette valg, som almindelige bibellæsere kan forstå, har de, som bruger Bibelen flittigt, et vist krav på en sådan orientering. Samtidig med at en fagteologisk drøftelse af dette spørgsmål trænger sig på, bør et så væsentligt spørgsmål ikke holdes inden for en relativ snæver fagteologisk kreds.

Uanset hvad resultatet må blive, må det på forhånd erkendes, at det er forbundet

med uhyre store vanskeligheder at gengive JHWH-navnet — samt andre navne for Gud i kombination hermed — på en måde som yder dette navn i sin fulde ret. Uden at jeg her skal gå nærmere ind på spørgsmålet, kan det imidlertid konstateres, at de nytestamentlige forfattere, som jo skriver på græsk, ikke gengiver JHWH med en transskription, men gengiver det med det græske Kyrios, hvilket på dansk oversættes med Herren.

Hvor meget de nytestamentlige forfatters løsning på dette problem skal have indflydelse på en moderne oversættelse af Det gamle Testamente kan diskuteres. Men med mindre man fra Bibelselskabets side også vil gengive Kyrios — når det forekommer i NT — med »Jahve« i en kommende autoriseret nyoversættelse af Det nye Testamente, vil en fastholden ved »Herren« i NT og en gengivelse af JHWH med »Jahve« i GT kunne tænkes at føre nogle yderst uheldige konsekvenser med sig, hvilket jeg ikke her nærmere skal forsøge at uddybe.

For at undgå en ikke-saglig og ophedet debat vedrørende den påtænkte gengivelse af

Kai Kjær-Hansen er lærer ved Menighedsfakultetet

JHWH med »Jahve«, og for at undgå at en drøftelse kun skal føres blandt specialister, finder jeg det hensigtsmæssigt, at fordelene og ulemperne ved den påtænkte form gøres til genstand for en bred drøftelse, ikke mindst fordi gengivelsen med »Jahve« i følge referatet endnu ikke er så cementeret, at der ikke kan forandres herpå. Oversættergruppen og Bibelselskabet kan i det mindste gøre sit til at der bliver en bred drøftelse ved at trække nogle hovedlinjer op for det påtænkte valg.

En nyoversættelse har hver generation brug for. Desto ærgerligere er det, dersom det til sin tid skulle vise sig, at der ikke er bred enighed om dette spørgsmål. Men det er der måske?